

Sywert van Lienden en zijn partners gebruikten de commerciële vennootschap Relief Goods Alliance niet alleen voor hun omstreden deal met de overheid. Honderden klanten ontvingen facturen van deze bv, terwijl ze dachten tegen kostprijs in te kopen bij een stichting zonder winstoogmerk. Dat blijkt uit onderzoek van Follow the Money. ‘Klassieke bedriegerij,’ zegt oud-fraudeonderzoeker Robert Hein Broekhuijsen.

Nederland stevent hard af op de tweede coronagolf wanneer Sywert van Lienden op zondag 4 oktober 2020 in het praatprogramma *WNL op Zondag* [verschijnt](#). Op de leuning van zijn stoel staat een rek met reageerbuisjes.

De voorman van de Hulptroepen Alliantie, een stichting zonder winstoogmerk, zit er om ‘een debat op gang te brengen’, zegt hij tegen presentator Rick Nieman. De testcapaciteit van de GGD schiet tekort om de toenemende vraag naar betrouwbare coronatesten aan te kunnen – en Van Lienden heeft de oplossing.

‘Wat ik denk dat je zou moeten doen, is naar een soort sneltestsamenleving gaan,’ zegt de zelfbenoemde filantroop. ‘Heel goedkope, betrouwbare testjes, die continu beschikbaar zijn, waarmee je jezelf kunt checken als je even een loopneus hebt.’

Met zijn stichting heeft hij daarom alvast flink ingekocht. Hij staat klaar om de Nederlandse zorg opnieuw te helpen, een halfjaar nadat hij meehielp het schrijnende tekort aan mondkapjes op te lossen.

Besmettingen beheersen

De Groningse zorginstelling De Hoven heeft op dat moment dringend behoefte aan zulke sneltesten. Daarom zijn ze blij met de oplossing die Van Liendens stichting aandraagt. ‘Wij hadden te maken met een aantal besmettingen, en wilden die snel kunnen beheersen,’ zegt Hilda Boelens van De Hoven tegen Follow the Money.

De instelling neemt contact op met de Hulptroepen en bestelt voor 12.900 euro een voorraad sneltesten. Boelens: ‘Zij waren op dat moment, begin oktober, de enige leverancier die de testen zo snel kon leveren.’

Vele honderden, en waarschijnlijk meer dan duizend bestellingen, zijn door RGA gefactureerd

Ook aan de verkoop van sneltesten hoeven Van Lienden en zijn kompanen niets te verdienen, herhaalt hij nog maar eens. Ze verkopen de producten vrijwel tegen kostprijs: ‘We moeten daar wel een bedrag voor vragen, en we hebben iets nodig voor de klantenservice en de website, maar het is wel een stichting, ja,’ [zegt](#) hij in februari 2021 in Radio 1-programma *Met 't Oog op Morgen*.

Begin april [zegt](#) hij tegen dagblad *De Gooi- en Eemlander*: ‘Ik pleit al een jaar voor het opzetten van een testsamenleving. Mensen associëren dat vaak met een commercieel en financieel belang. Dat vind ik wel vervelend.’ Zo blijft Van Lienden onderstrepen dat hij het allemaal ‘om niet’ doet.

Maar de werkelijkheid is anders. De factuur van 12.900 euro die De Hoven ontving, komt namelijk niet van de Hulptroepen Alliantie, maar van Relief Goods Alliance bv (RGA). Een bijna identieke naam, zo lijkt het, hooguit vertaald – maar er is een essentieel verschil. RGA is een vennootschap met winstoogmerk, die los staat van de stichting Hulptroepen.

RGA is de entiteit die Van Lienden en zijn zakenpartners Bernd Damme en Camille van Gestel in het voorjaar van 2020 in het leven riepen voor hun mondkapjesdeal met de overheid, ter waarde van 100 miljoen euro. Door deze bestelling via een commerciële vennootschap te laten lopen, konden de drie oprichters een dividend van meer dan 20 miljoen euro in eigen zak steken, zo [onthulde](#) Follow the Money eind mei.

Ook andere bestellingen via RGA

Nu blijkt dat Van Lienden en zijn zakenpartners hun commerciële vennootschap niet alleen gebruikten voor hun veelbesproken [mondkapjesdeal](#) met het Rijk. Ook bestellingen die andere klanten bij de stichting Hulptroepen deden, werden door RGA gefactureerd, zo blijkt uit offertes en facturen waarover FTM beschikt.

Het gaat om bestellingen van zowel mondkapjes als sneltesten door zakelijke klanten, in elk geval in de periode van september 2020 tot april 2021. In vrijwel alle gevallen gaat het om bestellingen van (ruim) boven de 1000 euro.

In totaal zijn zeker vele honderden, en waarschijnlijk meer dan duizend bestellingen door RGA bv gefactureerd, zeggen vier mensen die actief bij de Hulptroepen betrokken waren tegen *Follow the Money*. Deze bronnen kunnen niet bij naam genoemd worden, vanwege geheimhoudingsverklaringen die ze hebben getekend.

Dit houdt in dat er mogelijk enkele miljoenen euro aan omzet via RGA is gestroomd, bovenop de honderd miljoen die het ministerie van VWS in het voorjaar van 2020 overmaakte. Ook de winst die voortkomt uit deze bestellingen kunnen de drie aandeelhouders van RGA – Van Lienden, Damme en Van Gestel – als dividend aan zichzelf uitkeren.

De offertes werden opgemaakt met het logo van de Hulptroepen en hun slogan ‘Hulp voor de zorghelden’

Aan hun klanten maakte het drietal niet duidelijk dat zij een bestelling plaatsten bij een bedrijf dat los staat van de stichting Hulptroepen. Integendeel: de offertes werden opgemaakt met het logo van de Hulptroepen en de bijbehorende slogan ‘Hulp voor de zorghelden’.

Wie meer wilde weten over een bepaald product, werd in de offerte verwezen naar de [website](#) van de Hulptroepen. Van Lienden en Damme presenteerden zich in de offerte als bestuurders van de non-profitstichting.

De naam Relief Goods Alliance wordt in een van de offertes slechts in de kleine lettertjes op de laatste pagina genoemd. Volgens deze offerte is RGA ‘onze entiteit voor levering aan grote (zorg)instellingen en overheden’. Dat het hierbij om een commerciële onderneming gaat, zonder relatie met de stichting Hulptroepen Alliantie, staat er niet bij. In een andere offerte wordt de naam van RGA helemaal niet genoemd.

‘Je ziet het verschil gewoon niet,’ zegt facilitair manager Hans Schutte van Accolade Zorg, een christelijke zorginstelling met vestigingen in onder meer Amersfoort en Assen. Zijn instelling kocht afgelopen jaar voor 37.800 euro mondkapjes bij de Hulptroepen, die vervolgens door RGA werden gefactureerd. ‘Het lettertype van de offerte en de factuur zijn vrijwel dezelfde. Zo tuin je er wel in, ja.’

De facturen van RGA gingen behalve naar zorginstellingen ook naar commerciële afnemers. Zo ontving een groot Nederlands transportbedrijf van RGA een factuur van 3000 euro voor de aankoop van sneltesten.

Ook gereedschapsbedrijf Hoffmann Group uit Hengelo dacht antigeentesten bij de Hulptroepen in te kopen, maar ontving vervolgens een factuur van RGA. ‘Wij wisten niet dat het hier om een aparte entiteit ging,’ zegt inkoopmanager Marcel Schwarts van de Hoffmann Group. ‘Dat hebben ze nooit aan ons duidelijk gemaakt.’

Follow the Money heeft van vijf klanten facturen kunnen inzien. In alle gevallen verwezen het telefoonnummer en het e-mailadres op de factuur naar de stichting Hulptroepen.

Klanten kwamen per definitie binnen via de stichting Hulptroepen: producten rechtstreeks bestellen bij RGA was niet mogelijk. ‘Natuurlijk kon dat niet,’ zegt een voormalig medewerker. ‘Voor de buitenwereld “bestond” RGA niet. Ja, alleen voor de bank.’

Slechts een handvol medewerkers was ervan op de hoogte dat sommige facturen op naam van RGA werden gezet. ‘Dat het om een andere firma ging, is aan deze klanten nooit duidelijk gemaakt,’ zegt een direct betrokkene. ‘Hierover zijn mensen niet geïnformeerd.’

‘Voor de buitenwereld “bestond” RGA niet. Ja, alleen voor de bank’

Ook op de website van de Hulptroepen werd tot half mei van dit jaar geen enkele [melding](#) gedaan van het bestaan van het commerciële zusterbedrijf, naast de non-profitstichting. Voor klanten was het zo vrijwel onmogelijk om te weten dat ze met een commercieel bedrijf van doen zouden krijgen.

Pas na de eerste publicaties over het bestaan van Relief Goods Alliance, op 20 mei van dit jaar, voegden de ondernemers een alinea over RGA [aan de website toe](#). ‘Daarnaast zijn Bernd Damme en Sywert van Lienden als bestuurders verbonden aan Relief Goods Alliance BV. Deze entiteit is in tegenstelling tot Hulptroepen commercieel van aard en is bedoeld om grootzakelijke aanvragen te verwerken [...]’

Van de website van de Hulptroepen (sectie [‘Over ons’](#))

Na vragen van Follow the Money voegden de ondernemers deze week op de Hulptroepen-site de mededeling toe dat RGA bv ‘organisatorisch, juridisch, financieel en bestuurlijk gescheiden [is] van de stichting. [RGA] is een reguliere onderneming.’

Veel oud-medewerkers van de Hulptroepen Alliantie generen zich nu voor deze gang van zaken. De meesten van hen wisten niet van het bestaan van de aparte bv, totdat *de Volkskrant* en Follow the Money in mei naar buiten [brachten](#) dat Van Lienden, Damme en Van Gestel via deze vennootschap multimiljonair waren geworden.

‘Sommigen van ons hebben toen gevraagd: wat is er nog meer via jullie bv gedaan? Daarop kwam het antwoord dat er ook op deze manier geld is verdiend,’ zegt een betrokkene.

‘Valse voorstelling van zaken’

Is het legaal om klanten op deze manier op het verkeerde been te zetten? ‘Ik zou zeggen dat ze minimaal misleid zijn,’ zegt fraude-expert bij Partner in Compliance en voormalig FIOD-rechercheur Peter van Leusden. ‘Of er ook sprake is van oplichting, vind ik lastiger te zeggen. Het zijn zeker listige kunstgrepen, de vraag is of ze zichzelf hiermee “wederrechtelijk bevoordeeld” hebben. Dan moeten klanten kunnen aantonen dat ze benadeeld werden. Die vraag lijkt me voer voor juristen.’

Advocaat Robert Hein Broekhuijsen, partner bij Ivy Advocaten en voormalig fraudeonderzoeker bij het Openbaar Ministerie, is stellig. ‘De offerte, de website én de factuur werden zo ingericht en verwoord dat de klant dacht zaken te doen met de stichting Hulpstroepen. Alles was erop gericht de klanten dat te laten geloven. Ze kregen bewust een valse voorstelling van zaken voorgeschoteld.’

ROBERT HEIN BROEKHUIJSEN

"Wat mij betreft bestaat er meer dan voldoende grondslag voor een aangifte"

Broekhuijsen spreekt van ‘klassieke bedriegerij’. ‘Naar mijn mening zijn er meer dan voldoende aanwijzingen voor een ernstige verdenking dat Sywert van Lienden en zijn maten zich schuldig hebben gemaakt aan oplichting. Zij hebben met behulp van “listige kunstgrepen en een samenweefsel van verdichtsels” – offerte, factuur, een website met valse informatie – klanten overgehaald om zaken met hen te doen. Terwijl de klanten, als ze de werkelijkheid hadden geweten, niet met hen in zee zouden zijn gegaan. Wat mij betreft bestaat er meer dan voldoende grondslag voor een aangifte.’

Klanten zouden volgens Broekhuijsen de door RGA behaalde winst kunnen terugvragen, of zelfs de aankoop nietig kunnen verklaren wegens bedrog of dwaling en onjuiste voorstelling van zaken.

Frits Schneider, partner bij advocatenkantoor AKD en gespecialiseerd in financieel-economisch strafrecht, deelt die mening. ‘Uit de uitingen van klanten lijkt te kunnen worden afgeleid dat zij niet tot betaling zouden zijn overgegaan, als ze hadden geweten dat er sprake was van een winsttoegmerk. Kennelijk is hen een valse voorstelling van zaken gegeven.’

Dat in offertes alleen in de kleine lettertjes naar RGA werd verwezen, draagt volgens Schneider ‘niet aanstonds overtuigend bij’ aan de stelling dat klanten wisten dat ze in zee gingen met een commerciële vennootschap. ‘Het komt mij voor dat de geschetste feiten en omstandigheden in ieder geval een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit jegens Van Lienden en zijn compagnons oplevert.’

Voor zover bekend zijn er nog geen klanten die aangifte hebben gedaan.